

Riktlinjer för visselblåsarfunktionen i Alingsås kommun

Typ av styrdokument: Riktlinje

Beslutande instans: Kommunstyrelsen

Datum för beslut: 2019-10-14, § 181

Diarienummer: 2019.519 KS

Gäller för: Kommunövergripande

Giltighetstid: Tillsvidare

Revideras senast: --

Dokumentansvarig: Kommunjurist

ALINGSÅS
KOMMUN

Riktlinjer för visselblåsarfunktionen i Alingsås kommun

Antagen av kommunstyrelsen den 14 oktober 2019, § 181.

Visselblåsarfunktionen

Alingsås kommun har från och med den 1 januari 2020 en visselblåsarfunktion. Syftet med funktionen är att säkerställa att eventuella oegentligheter kommer till kommunledningens kännedom när ordinarie vägar för kommunikation av någon anledning inte fungerar.

Visselblåsarfunktionen är en rapporteringskanal som syftar till att medarbetare, uppdragstagare och förtroendevalda i Alingsås kommunkoncernen ska kunna anmäla allvarliga missförhållanden begångna av personer i ledande ställning, och känna sig trygga med att anmälningarna tas emot och hanteras på ett korrekt sätt. Visselblåsarfunktionen omfattar hela Alingsås kommunkoncern, vilket innebär kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, samtliga nämnder, förvaltningar och kommunala bolag.

Funktionen syftar till att synliggöra särskilt allvarliga oegentligheter samt tydliggöra att Alingsås kommun tar misstankar om oegentligheter och korruption på stort allvar.

När funktionen ska användas

Funktionen ska användas vid misstanke om allvarliga oegentligheter begångna av person/personer i ledande ställning, när kommunens ordinarie interna rapporteringskanaler inte bedöms vara möjliga eller lämpliga att använda.

Den ordinarie ordningen är att anställda ska anmäla misstanke om allvarliga oegentligheter till sin närmaste chef. I vissa situationer är detta av olika anledningar inte möjligt. Det kan röra sig om situationer där misstankarna rör den egna chefen eller att den anställde är rädd att anmälan ska leda till repressalier. Det är viktigt att poängtera att det endast är när ordinarie rapporteringsvägar inte är möjliga som visselblåsarfunktionen ska användas.

Allvarliga oegentligheter

Det är inte möjligt att uttömmande räkna upp vad som faller in under begreppet "allvarliga oegentligheter", varför följande endast är exempel på agerande som kan anses falla in under begreppet:

- Ekonomisk brottslighet såsom givande och tagande av muta, bedrägeri och förfalskning

- Betydande brister i säkerheten på arbetsplatsen
- Betydande överträdelser av miljöregler och förorening av miljön
- Allvarliga former av diskriminering och trakasserier
- Tjänstefel
- Sekretessbrott
- Grövre avvikelser mot interna regler och riktlinjer
- Försök att dölja något av ovanstående
- Jäv i alla former av situationer
- Andra situationer där någon får privat vinning av sin tjänsteställning

Organisation och roller

Visselblåsarfunktionen är placerad inom stabsavdelningen på kommunledningskontoret. Rapporteringslösningen tillhandahålls av IT-avdelningen i form av en funktionsbrevlåda samt ett kontaktformulär på alingsas.se. Det är även möjligt att skicka fysisk post till funktionen, genom att ställa brevet till visselblåsarfunktionen.

Roller på kommunledningskontoret i form av säkerhetsskyddschef, stabschef och kommunjurist ansvarar gemensamt för värdering av inkomna anmälningar och beslutar om fortsatt hantering av dessa ärenden. Vid förfall för någon av dessa tjänstepersoner, eller då någon av rollerna inte kan delta i handläggningen på grund av att ärendet har sådan anknytning till tjänstepersonen själv att det inte är lämpligt, ersätter beredskapshandläggare. Rollerna är utsedda för att de är centralt placerade i kommunen, har kompetens att ta ställning till inkomna anmälningar samt innehar en så långt som möjligt självständig ställning i organisationen. De tjänstepersoner som tjänstgör inom visselblåsarfunktionen kommer att vara placerade i säkerhetsklass.

I situationer där det finns risk för jäv eller anmälan gäller något av särskilt allvarlig art anlitar visselblåsarfunktionen utomstående utredare.

Hantering av inkomna anmälningar

För inkomna anmälningar görs först en bedömning om de faller inom visselblåsarfunktionens syfte, och om anmälan bedöms avse en sådan fråga påbörjas en utredning. Visselblåsarfunktionen gör bedömningen om extern hjälp behöver anlitas för att genomföra hela eller delar av utredningen.

Utredningen syftar till att:

- Utredda närmare vad anmälan avser
- Värdera anmälans karaktär och allvarlighetsgrad
- Utredda om anmälan är sakligt grundad och om behov finns av omedelbara åtgärder
- Klargöra vilka ytterligare utredningar som kan/bör genomföras
- Utgöra en grund för en bedömning och en rekommendation om hur ärendet bör hanteras

Den som omfattas av anmälan ska medverka till att utredningen kan genomföras så enkelt och effektivt som möjligt genom att vara anträffbar och lämna efterfrågat material, samt inte vidta några åtgärder som kan störa utredningen.

Gällande alla anmälningar som lämnas anonymt är det viktigt att anmälarens identitet inte röjs eller eftersöks. Att inte röja anmälarens identitet garanterar att anmälaren inte upplever en risk att bli utsatt för repressalier. De tekniska och organisatoriska lösningarna för visselblåsarfunktionen syftar till att begränsa tillgången till den information som inkommit samt de eventuella upplysningar kring identitet som lämnats. Behörighetsstyrning sker så att endast ett fåtal utsedda roller har åtkomst till uppgifterna.

Den som utpekats i anmälan har rätt att få reda på det, och information ska ges så snart det inte bedöms påverka utredningen negativt. Informationen kan med fördel lämnas av närmaste chef, eller på annat sätt om det är lämpligt.

Alla utredningar utmynnar i en dokumenterad bedömning samt en eventuell rekommendation om vilka åtgärder som bör vidtas.

Polisanmälan

Om bedömning görs att det finns misstanke om brott ska en polisanmälan göras. I dessa fall sker fortsatt utredning inom ramen för polis- och/eller åklagarmyndighetens arbete och inte inom visselblåsarfunktionen.

Åtterrapporering

Visselblåsarfunktionens ärenden åtterrapporeras årligen till kommunstyrelsen i anonymiserad form. Åtterrapporeringen ger de förtroendevalda möjlighet till insyn i funktionen samt hur organisation och utredningsfunktion fungerat under året.

Allmänna handlingar

Inkomna anmälningar är allmänna handlingar som diarieförs och kan begäras ut. En sekretessprövning sker vid varje utlämnande, men det bör noteras att det sällan finns grund i lagstiftningen att sekretessbelägga varken namngivna personers identitet eller de omständigheter som anmälan pekar på. Anmälare som lämnar uppgifter behöver därför vara medvetna om att dessa kan komma att bli offentliga.